

5. olvasólecke: nagy ügyek – az origo.hu és a reklámadó

1. Az Origo-ügy

Az origo.hu tulajdonosa a Magyar Telekom volt, amely a Deutsche Telekomhoz tartozott. 2013 végén az NMHH megpályáztatta a mobiltelefon-frekvenciákat. A Telekom számára a frekvenciahasználat megtartása és további lefedettség volt a legfontosabb, mivel a pályázat megnyerésén múltott a 4G hálózat fejlesztése is.¹ A tárgyalások Kerstin Günther és Lázár János között zajlottak. A kormány a számára kényes témák közzététele miatt² szerette volna, hogy az origo-t visszafogják. Mivel a cég számára fontosabb volt a frekvenciapályázat megnyerése, engedtek a politikai nyomásnak.³

2014. június 3-án, kedden Sálinger Gergő bejelentette az Origo szerkesztőségi tagjainak, hogy felmondtak neki. A 2002 novembere óta az origo.hu-nál dolgozó újságíró 2013-tól lett főszerkesztő-helyettes, majd főszerkesztő. Az elbocsajtás háttérében politikai szempontok állhattak: a portál egyrészt szolidaritást vállalt a 444, a Cink, a Hír 24 és a Magyar Narancs mellett, miután ezeket a lapokat nem engedték be a Fidesz választási rendezvényére,⁴ másrészt a lap újságírója, Pethő András megírta, hogy összesen kétmillió forintba került a szállás Lázár Jánosnak és egy munkatársának egy hétre.⁵ A szerkesztőség tagjai úgy vélték, amellet, hogy

¹ -SZALAI- (2014. június 6.): Mivel tartja az állam sakkban a Telekomot? Letölthető az index.hu portálról: <https://index.hu/gazdasag/2014/06/06/telekom/> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

² L. 5-ös lábjegyzet.

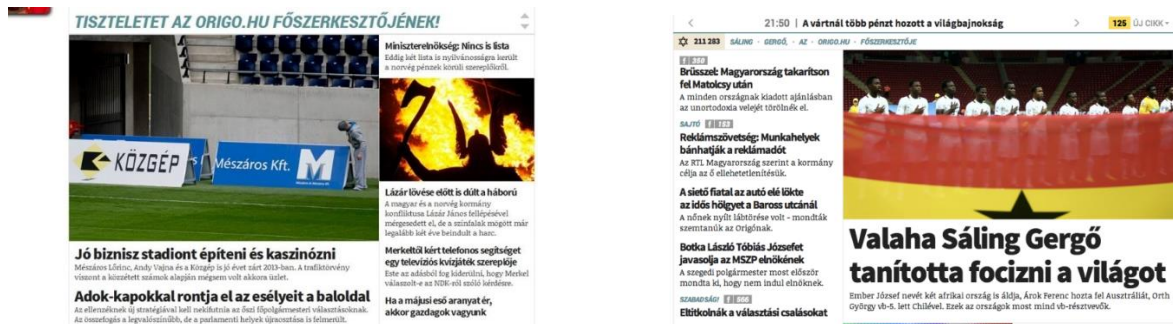
³ ERDÉLYI Péter - MAGYARI Péter - PLANKÓ Gergő (2014. június 5.): A Telekom már tavaly átengedte az Origót a kormánynak. Letölthető a 444.hu portálról: <https://444.hu/2014/06/05/a-telekom-mar-tavaly-atengedte-az-origo-a-kormanyak/> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

⁴ Az említett „lapok” és a Hír 24 szerkesztőségei a következő üzenetet kapták: „Tisztelt Szerkesztőség! A külföldi sajtóorgánumok nagy számú jelentkezése miatt, valamint a helyszín létszám-kapacitásából adódóan jelentősen szűkíteniünk kell a vasárnapi eseményen résztvevő újságírók létszámát, ezért sajnálattal közöljük, hogy az Önök regisztrációját mégsem áll módunkban elfogadni.” PLANKOG (2014. április 6.): A Hír 24-et sem engedik be a Fidesz választási rendezvényére. Letölthető a 444.hu portálról: <https://444.hu/2014/04/06/elo-kozvetites-a-valasztasrol?featured=0&page=6&reverse=1> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

⁵ L. PETHŐ András (2014. május 27.): Lázárék ketten hozták össze a kirívó hotelszámlákat. Letölthető az origo.hu portálról: <https://www.origo.hu/itthon/20140527-lazar-janos-hotelszamlai-kulfoldi-kikuldetesein.html> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

⁶ Index (konkrét szerző nélkül: 2014. június 2.): Menezstették az Origo főszerkesztőjét. Letölthető az index.hu portálról: <https://index.hu/kultur/media/2014/06/02/menezstettek-az-origo-foszerkesztojet/> és PLANKOG (2014. június 2.): Váratlanul kirúgták az Origo főszerkesztőjét. Letölthető a 444.hu portálról: <https://444.hu/2014/06/02/varatlanul-kirugtak-az-origo-foszerkesztojet/> (Mindkét esetben: utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

nem értenek egyet a főszerkesztő menesztésével, nem látják biztosítottak, hogy munkájukat tovább folytassák. A cég saját álláspontja szerint nem történt politikai nyomásgyakorlás.⁷

1-2. kép: az origo.hu címlapja 2014. június 2-ről június 3-ra virradóra.⁸

Az eset hatására másnap a Kettős Mércé tüntetést szervezett a sajtószabadságért.⁹

2015 decemberében a Magyar Telekom eladta az origo.hu-t a cseh New Wave Media Kft.-nek. Az új tulajdonos, áttételesen, Szemerey Tamás lett, Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnökének unokatestvére. A tulajdonosváltást követően György Bence lett az új főszerkesztő, aki egyben a New Wave Media tartalomért felelős igazgatójává is vált.¹⁰ A sorozatos kirúgások és felmondások után az új, megváltozott szerkesztőség teljesen más irányt vett.¹¹ 2017 júniusában Száraz István, a New Wave Media Group Zrt. tulajdonos-vezérigazgatója bejelenti, hogy a Matolcsy Ádám vezetett Magyar Stratégiai Zrt. vette meg a korábbi New Wave Media és Origo Media portfólió egyesítéséből létrejött New Wave Media Group Zrt.-t. Az origo.hu hírportál ma már a KESMA¹² része.

⁷ Index (konkrét szerző nélkül: 2014. június 3.): Az Origo szerkesztősége nem ért egyet a céggel. Letölthető az index.hu portálról:

https://index.hu/kultur/media/2014/06/03/az_origo_szerkesztosege_nem_ert_egyet_saling_kirugasaval/ (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

⁸ Az 1-2. képek forrása: TBG (2014. június 3.): Főszerkesztőjének nevével hekkelte meg saját címlapját az Origo. Letölthető a 444.hu portálról: <https://444.hu/2014/06/03/az-origo-foszerkesztojenek-nevevel-hekkelte-meg-sajat-cimlapjat/> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

⁹ Index (konkrét szerző nélkül: 2014. június 3.): Vagy ezren sétáltak egyet a sajtószabadságért. Letölthető az index.hu portálról: https://index.hu/belfold/2014/06/03/tobb_szazan_gyulekeznek_az_origo_szekhazanal/ (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

¹⁰ RÉNYI Pál Dániel (2016. március 17.): György Bence az Origo új főszerkesztője. Letölthető a 444.hu portálról: <https://444.hu/2016/03/17/gyorgy-bence-az-origo-uj-foszerkesztoje> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

¹¹ RÉNYI Pál Dániel (2017. május 18.) Ez nem újságírás, ez politikai nehézfejtő. Letölthető a 444.hu portálról: <https://tldr.444.hu/2017/05/18/fideszmedia> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

¹² A Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány (röviden KESMA), 2018-ban alapított magyar alapítvány. Alapító okiratának preambuluma szerint: „Hisszük, hogy nemzetünk jövője szorosan összefügg közösségünk művelődésével, keresztény kultúránk megőrzésével, így mindennapi tájékozódásunkkal is. A magyar írott és elektronikus sajtónak a közösségi összetartozás erősítésében, a közös jövőnkéről szóló gondolkodás megalapozásában elvitathatatlan szerepe és felelőssége van.” Letölthető a Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány hivatalos elektronikus oldaláról: <https://cepmf.hu/> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.) Közel 500 médium tartozik az alapítványhoz, mely nemzetstratégiai minősítést „kapott”, így az alapítvány mentesül a

2. A reklámadó-törvény

2014. június 12-án L. Simon László az Országgyűlés elé terjesztette a reklámadóról szóló törvényjavaslatot.¹³ Az **új szabályozás szerint** adót a reklámokból származó árbevétel után szinte minden¹⁴, a médiában érintett szereplőnek fizetni kellett.¹⁵ Az eredeti tervezet szerint a törvény különböző **sávokban határozta meg a reklámbevételek adóját:**

1. „Az adóalap félmilliárd forintot meg nem haladó része után nem kell a cégeknek reklámadót fizetniük.
2. 5 milliárd forintig 1 százalékot,
3. az adóalap 5 milliárd forintot meghaladó, de 10 milliárd forintot meg nem haladó része után 10 százalékot,
4. 10 milliárd forintot meghaladó, de 15 milliárd forint alatt 20 százalékot,
5. 15 és 20 milliárd között 30 százalékot,
6. 20 milliárd forintot meghaladó rész után 40 százalékot kell adózniuk a médiavállalatoknak.”¹⁶

Az RTL Magyarország a tervezett törvényjavaslatot megdöbbenéssel fogadta. A vállalat közleményében úgy fogalmazott: „Az adó költségvetési hatása minimális - fűzték hozzá -, annak összege a közszolgálati média 78 milliárd forintos költségvetésének 11-12 százaléka, és nem sokkal több annál, mint amennyit a Magyar Nemzeti Bank idén reklámra költ.”¹⁷ Első lépésként az RTL Magyarország csatornáin június 12-én elsötétültek a képernyők.

versenyjogi következményektől: RÉNYI Pál Dániel (2018. december 5.): Orbán kivonta a szabályok alól a kormányzati médiaalapítványt, nem lesz versenyjogi vizsgálat. Letölthető a 444.hu portálról: <https://444.hu/2018/12/05/orban-nemzetstrategiai-jelentoseguve-minositette-a-kormanyzati-mediaalapitvanyt-nem-lesz-versenyjogi-vizsgalat> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

¹³ 2014. évi XXII. törvény a reklámadóról. Letölthető a Wolters Kluwer hivatalos elektronikus oldaláról: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1400022.tv> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

¹⁴ A tervezet alapján készített becslést L. Szabó Zoltán (2014. június 2.): A Fidesz háborút indított a média ellen? Letölthető az index.hu portálról:

https://index.hu/kultur/media/2014/06/02/na_most_aztan_nem_ugral_tovabb_a_media/ (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

¹⁵ 2. § (1) Adóköteles

a) a médiaszolgáltatásban,

b) a Magyarországon kiadott vagy Magyarországon terjesztett, túlnyomórészt magyar nyelvű sajtótermékben,

c) a Reklámtv. szerinti szabadtéri reklámhordozón,

d) bármely járművön, nyomtatott anyagon, ingatlanon,

e) az interneten, túlnyomórészt magyar nyelven vagy túlnyomórészt magyar nyelvű internetes oldalon reklám ellenszolgáltatás fejében történő közzététele.

¹⁶ Index (konkrét szerző nélkül: 2014. június 11.): Elfogadták a reklámadót. Letölthető az index.hu portálról: https://index.hu/gazdasag/2014/06/11/elfogadtak_a_reklamadot/ (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

¹⁷ Szerző nélkül -MTI (2014. június 2.): Első reakciók a reklámadó tervével kapcsolatban: az RTL szerint a kormány tönkre akarja tenni a vállalatot. Letölthető a mediajogfigyelo.hu portálról: <http://www.mediajogfigyelo.hu/index.php?do=a&id=3926> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

A másik nagy szereplő, a TV2 is tiltakozott a tervezet ellen. Úgy látták, hogy a javaslat elfogadása a televíziós szektorra tenné a legnagyobb terhet: „(...) az új adó körülbelül 1,6-1,8 milliárd forint bevételkiesést jelentene a »100 százalékban magyar tulajdonba került« TV2-nek. A 2013-as 10 milliárd forintos veszteség mellett ez a tétel a vállalat működését ellehetetlenítené. Így akár meg is szűnhetnek az olyan műsorok, mint például a Tények, a Mokka, a Napló és az Aktív, de a Jóban Rosszban is veszélybe kerülhet - hívták fel a figyelmet.”¹⁸

A 2014. június 11-én megszavazott, majd július 4-én módosított törvény **végül a TV2 számára „kedvezően változott”**, mivel az utolsó pillanatban egy kormánypárti módosítás csökkenthetővé tette az előző évi elhatárolt veszteség felével a 2014. évi adóalapot. A TV2 pedig 2014-ben 10,8, míg 2013-ban 6,7 milliárdos mérleg szerinti mínuszt termelt.¹⁹ Mivel csak abban az esetben vált csökkenthetővé az adóalap, ha az alany 2013-as üzleti évének adózás előtti eredménye nulla vagy negatív, ezzel a lehetőséggel a TV2 tudott élni.²⁰

A törvény hatására **az RTL Klub²¹ felfedezte a Híradó műfaját**: ettől kezdve, bár maradt a balesetekről és bűnügyekről szóló tájékoztatás „véres Híradó” rész is, még hangsúlyosabbá vált a politikai hírek mennyisége: a **klasszikus kritikai normarendszert** követve. Ez utóbbit erősítette a 2015. február 2-án az RTL II-n elinduló²² **Magyarul Balóval című háttérműsor**.²³ 2015 májusában a törvényt úgy módosították, hogy 100 millió forint árbevétel felett egységesen 5,3 százalék az adókulcs. Ezzel a nagyok, elsősorban az RTL jól járt, míg a kisebb cégek, pl. a Simicska Lajos tulajdonában lévő médiumok számára megnőtt az adóteher. A módosítás mögött a kormány és az RTL Group közötti tárgyalások, illetve az Európai Bizottsághoz benyújtott panasz állthattak.²⁴

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Index (konkrét szerző nélkül: 2014. június 11.): Elfogadták a reklámadót. Letölthető az index.hu portálról: https://index.hu/gazdasag/2014/06/11/elfogadtak_a_reklamadot/ (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

²⁰ Index (konkrét szerző nélkül: 2014. június 11.): Döntöttek a reklámadóról, fizet az RTL. Letölthető az index.hu portálról: https://index.hu/gazdasag/ado_es_koltsegvetes/2014/07/04/dontottek_a_reklamadorol/ (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

²¹ Az RTL tájékoztatása szerint a legfelső adósávba egyedül ők esnek. Kiszámolták, hogy 2014-ben az adó várhatóan 15 millió euró terhet jelent a vállalat számára. Index (konkrét szerző nélkül: 2014. július 7.): Hatalmasat bukik az RTL. Letölthető az index.hu portálról: https://index.hu/gazdasag/2014/07/07/hatalmasat_bukik_az_rtl/ (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

²² Késő esténként az aznapi műsort az RTL Klub is megismételte.

²³ A műsor célja, hogy Baló György: „(...) a tőle megszokott stílusban és felkészültséggel dolgozza fel napjaink legfontosabb politikai, közéleti eseményeit és fejleményeit, majd szakértők segítségével világítja meg egy-egy hír hátterét, összefüggéseit” Sajtó D. (2015. január 14.) Az RTL új frontot nyit: februártól indul Baló György saját műsora. Letölthető az index.hu portálról:

https://comment.blog.hu/2015/01/14/az_rtl_uj_frontot_nyit_februartol_indul_balo_gyorgy_sajat_musora (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

²⁴ MONG Attila - NAGY Krisztina - POLYÁK Gábor - URBÁN Ágnes (2016): A médiapiac átalakulása. In: Polyák Gábor (szerk.): Bevált módszerek, új haverok. Lány cenzúra a magyar médiában.-2015. Mérték Füzetek 8. szám. 18. p.

A törvényt az Európai Bizottság is vizsgálta. Ennek keretében 2015. március 12-vel eljárást indított és felfüggesztő rendelkezést bocsátott ki, mert álláspontja szerint a törvény az akkori állapotában²⁵:

1. (...) **az adókulcsok progresszivitása és az elhatárolt veszteségeknek az adóalapból történő levonására vonatkozó, a törvényben megállapított rendelkezések állami támogatásnak minősülnek,**

2. a progresszív adókulcsok **különbséget tesznek a magas reklámbevételű vállalkozások (...)** és **az alacsony reklámbevételű** rendelkező vállalkozások (...) között, és méretük alapján szelektív előnyt biztosítanak az utóbbiak számára. (...) előzetesen úgy ítélte meg, hogy a törvény szerinti reklámadó-kulcsok progresszív jellege **állami támogatásnak minősül,** mivel úgy tűnik, hogy az állami támogatásként való besorolás minden egyéb feltétele teljesül.

3. (...) A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a rendelkezések látszólag **szelektív előnyhöz juttatják** a 2013-ban nyereséget nem termelő vállalkozásokat azokkal a vállalkozásokkal szemben, amelyek a korábbi években nem voltak nyereségesek vagy egyáltalán nem voltak veszteségesek. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy az adórendszer jellege és felépítése nem indokolja ezt a differenciált bánásmódot, különösen, mivel Magyarország azzal érvelt, hogy a reklámadó alapja az az elv, miszerint a reklámbevétel keletkezése önmagában indokolja az adóztatást. Ezért a Bizottság úgy ítélte meg, hogy e rendelkezések állami támogatásnak minősülnek, mivel az állami támogatásként való besorolás minden egyéb feltétele teljesülni látszott.

4. Az intézkedések **nem tűntek összeegyeztethetőnek a belső piaccal.**²⁶

A 2016. november 4-én kiadott bizottsági határozat ellen Magyarország keresetet²⁷ nyújtott be a Törvényszék felé, mely 2017. március 23-án²⁸ és 2019. június 27-i ítéleteiben megsemmisítette a bizottsági határozatot.²⁹ A törvényt 2017-ben újra módosítják: 2017. június

²⁵ 2015-ben a törvényt módosítják. Ennek egyik eredménye a G-nap, melyre a későbbiekben még visszatérünk.

²⁶ A Bizottság (EU) 2017/329 határozata (2016. november 4.) Magyarország által a reklámbevétel adózására vonatkozóan végrehajtott SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) intézkedésről. C/2016/6929. Az Európai Unió Hivatalos Lapja. 2017. február 25. 38-39. pp. Letölthető az Eur-lex hivatalos elektronikus oldaláról: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017D0329&qid=1610894622985&from=HU> (Utolsó elérési ideje: 2020. december 7.)

²⁷ 2017. január 16-án benyújtott kereset – Magyarország/Bizottság. 2017/C 078/50 Letölthető az Eur-lex hivatalos elektronikus oldaláról:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hu/TXT/PDF/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2017.078.01.0036.01.HUN (Utolsó elérési ideje: 2020. december 7.)

²⁸ A Törvényszék elnökének 2017. március 23-i végzése – Magyarország kontra Bizottság. (T-20/17. R. sz. ügy. Letölthető az elektronikus EBHT-ről. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017TO0020_INF (Utolsó elérési ideje: 2020. december 7.)

²⁹ T20/17-ítélet: „Állami támogatások – A reklám közzétételéből származó bevételre kivetett magyar adó – Az adókulcsok progresszivitása – A 2013-ban nyereséget nem termelő vállalkozások elhatárolt veszteségei 50%-ának az adóalapból való levonása – A támogatási intézkedéseket a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító és azok visszatérítését elrendelő határozat – Az állami támogatás fogalma – A szelektivitásra vonatkozó feltétel” Letölthető az elektronikus EBHT-ről:

30-ig 0%-os, 2017. július 1-től egységesen 7,5%-os kulcsot vezettek be. Az adó megfizetése alól azok a vállalkozások mentesültek, amelyeknek nettó árbevétele nem éri el a 100 millió forintot.³⁰ 2019 júliusában³¹ 0%-os adókulcsot állapított meg 2022. december 31-ig bezárólag. A többször átírt törvényszöveg várhatóan elfogadható lesz az Európai Bíróság számára is. A törvényszéki ítélet ellen ugyanis az Európai Bizottság fellebbezést nyújtott be. A főtanácsnok, Juliane Kokott álláspontja szerint a magyar reklámadó nem sérti az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogot.³²

Ellenőrző kérdések:

1. Hogyan távozik Sálinger Gergő az origo.hu-tól?
2. Mi áll az origo.hu átalakulásának a hátterében?
3. Mi lesz az origo.hu sorsa?
4. Miért előnytelen az eredeti reklámadó-törvény az RTL Klub számára?
5. Mit eredményez az RTL Klub esetében az új törvény?
6. Minek a hatására és hogyan változik a szabályozás?

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017TJ0020>

³⁰ 2014. évi XXII. tv. 5 § (3) Letölthető a Wolters Kluwer hivatalos elektronikus oldaláról: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1400022.tv> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

³¹ 2019. évi LXXIII. törvény az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról. Letölthető a Wolters Kluwer hivatalos elektronikus oldaláról: <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1900073.TV> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

³² Az Európai Unió Bírósága 132/20. sz. Sajtóközlemény (2020. október 15.). Letölthető az Európai Bíróság hivatalos elektronikus oldaláról. <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-10/cp200132hu.pdf> (Utolsó elérés ideje: 2020. december 7.)

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE